

Luonnonfilosofian seura 19.2.2019

Tulevaisuusajattelu ja ennakointi Suomessa

Mikko Dufva | @mdufva | mikko.dufva@sitra.fi

Tulevaisuuden tutkimuksen seura ry.

Yhteisö

**Tulevaisuuden
tutkimuksen
edistäjä**

Seuran tarkoituksena on edistää ja levittää tulevaisuudentutkimusta, sen hyväksikäyttöä ja opetusta ja tavoitteena tukea Suomessa tehtävän ennakoinnin ja tulevaisuudentutkimuksen vankan tieteellisen perustan ja korkean laadun säilymistä ja kehittymistä.

Seuran toiminta

Tapahtumat

- **Kesäseminaari**, Top Ten Futures, Tulevaisuusklassikot, pikkujoulut...

Paikallistoiminta

- Helsinki. Turku, Tampere...

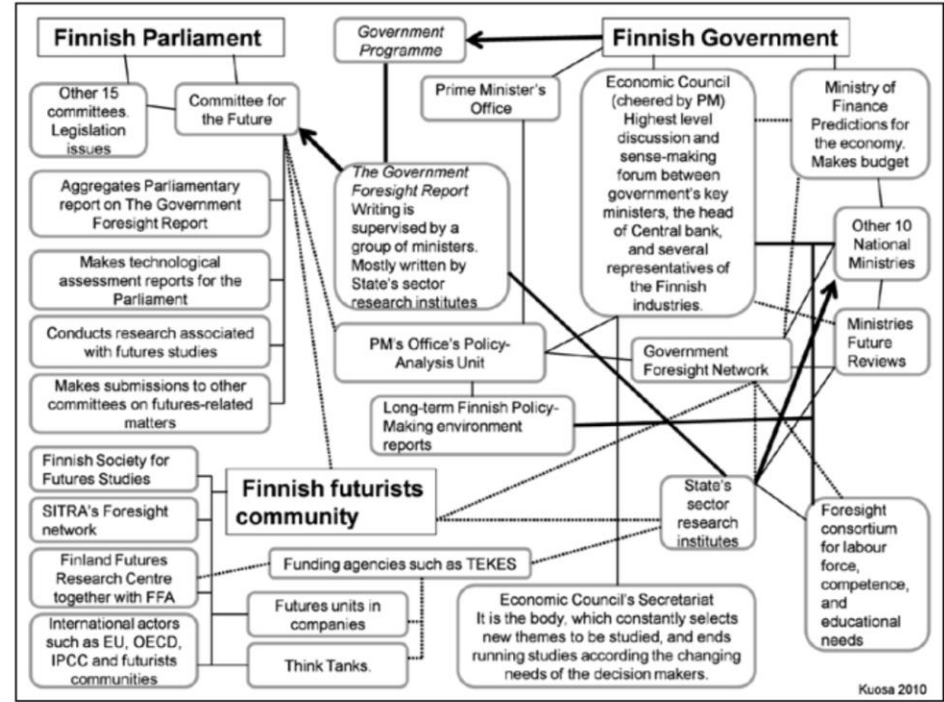
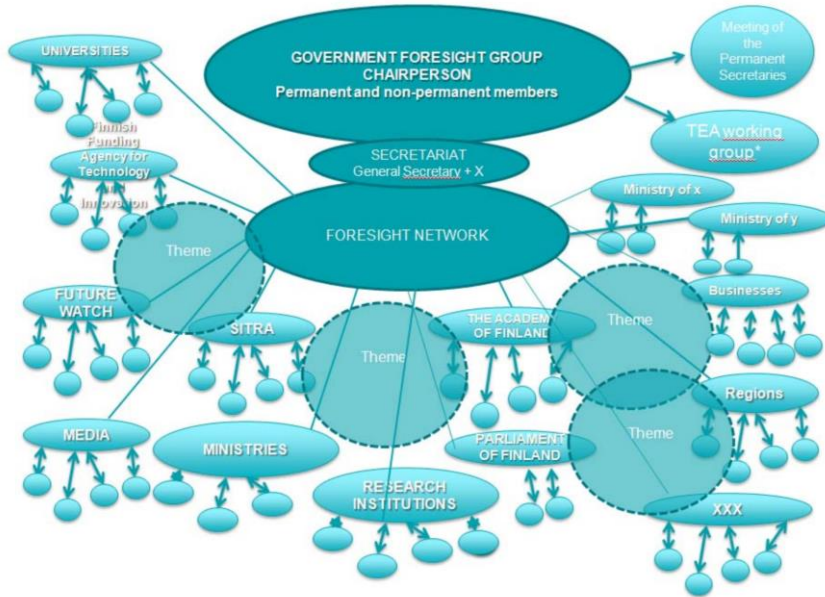
Julkaisut

- **Futura**, Acta Fennica Futura, Tulevaisuussarja...

Yhteistyö

- **Mentorointi**, KV-verkostot, tieteellisten seurojen välinen yhteistyö...

Ennakointi ja tulevaisuuden tutkimus Suomessa

KANSALLINEN ENNAKOINTI- VERKOSTO

Suomen Akatemia

Business Finland

Ministeriöt

Alueelliset toimijat

Yritykset

Yliopistot ja
tutkimuslaitokset

*Ennakointi-
luotsi*

Sihteeristö

*Ennakointi-
keskittymät*

Sitra

Tulevaisuuden
tutkimuskeskus

**Tulevaisuuden
tutkimuksen seura**

Futures Specialists Helsinki

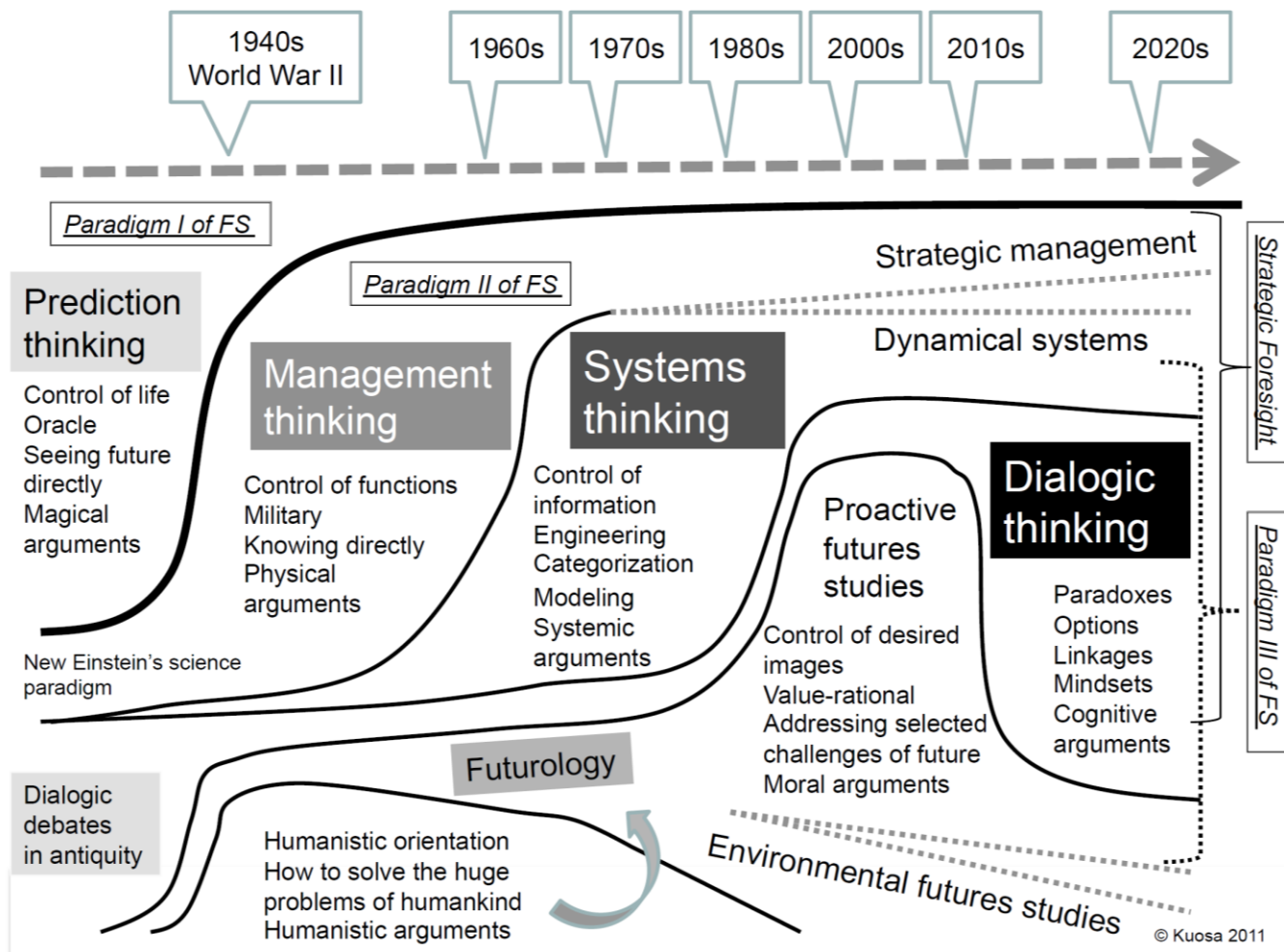
Ennakointi

**Tulevaisuuteen vaikuttavien tekijöiden
tunnistamista,**

**vaihtoehtoisten tulevaisuuksien
kartoittamista ja**

toimenpiteiden määrittelyä

toivottuun tulevaisuuteen pääsemiseksi.

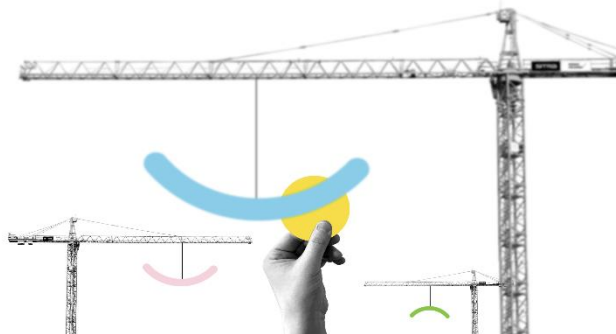
Ennakoinnin muodot

Tulevaisuuteen varautuminen

Mikä muuttuu?
Mikä on epävarmaa?

Tulevaisuuksien suunnittelu

Mihin voi ja kannattaa
vaikuttaa?
Mikä on toivottavaa ja
kenen kannalta?

Tulevaisuuksien avartaminen

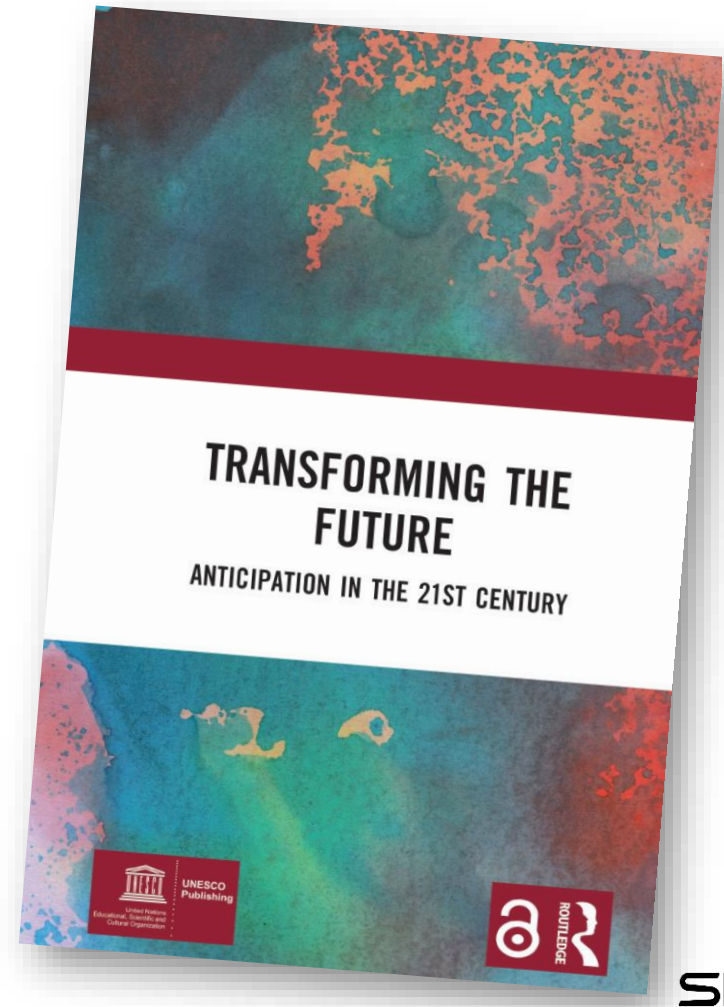

Mitä ei kyseenalaisteta?
Millaisia oletuksia
tehdään?

Antisipaatio

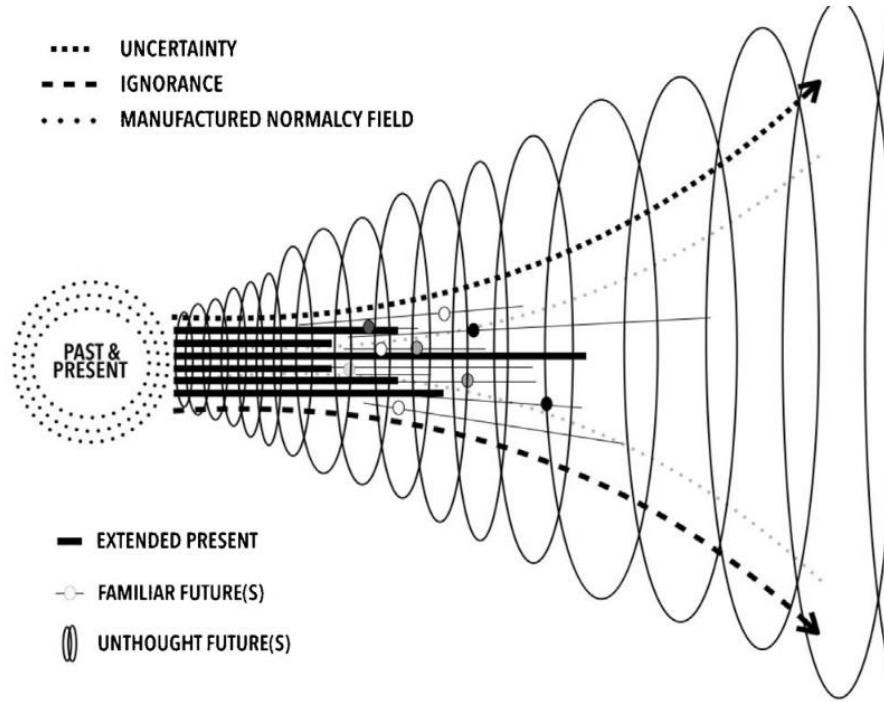
Discipline of Anticipation (DoA) (Anticipatory Systems (AS))				Epistemological (Knowledge Creation Processes (KCP))	
System		Purpose	Type	General- Scalable (GS) (statistics, common denominators, universals, repetition)	Specific – Unique (SU) (novelty, ephemerality, spontaneity, improvisation, difference)
O n t o l o g i c a l	Conscious Closed	Anticipation for-the-Future (AfF)	AS 1 Preparation & AS 2 Planning	AA1	AA2
	Conscious semi- closed/ open	Anticipation for-the-Future (AfF)		AA3	AA4
		Anticipation for- emergence (AfE)		AA5	AA6
		Non-Conscious Anticipation		Anticipatory Assumptions in biology, physics, mathematics, sociology, etc.	

Figure 1.1 A framework for describing and researching Futures Literacy

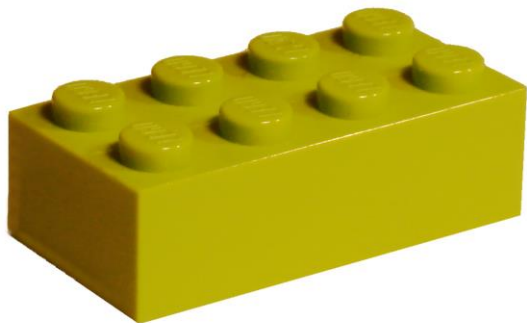

Tulevaisuus on kummallinen kartio

Z. Sardar, J.A. Sweeney/Futures 75 (2016) 1–13

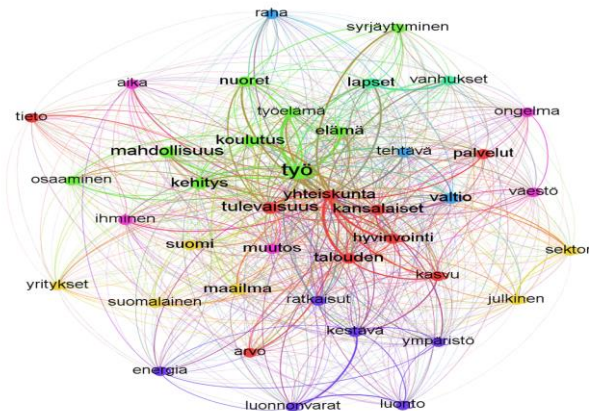
Tulevaisuustieto palikkana tai verkostona

Palikka:

Ennakointi tuottaa tietoa
tulevaisuudesta esim.
päättöksentekoon

Skenaariot, trendit, tiekartat jne.

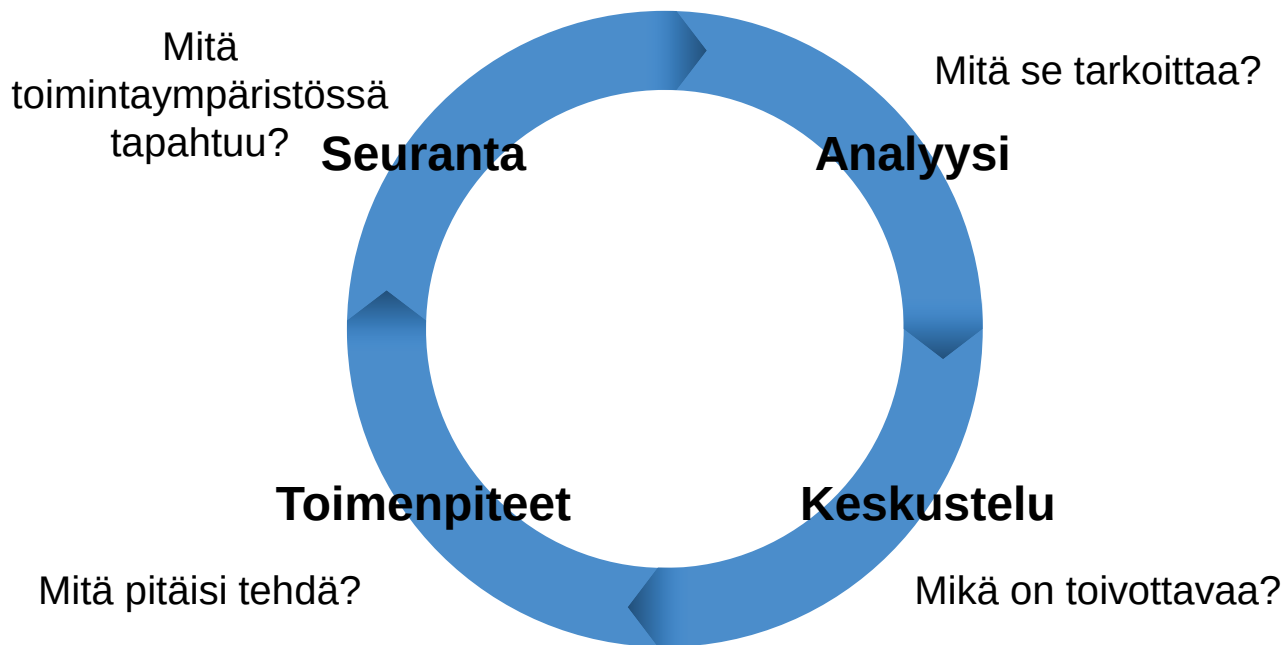

Verkosto:

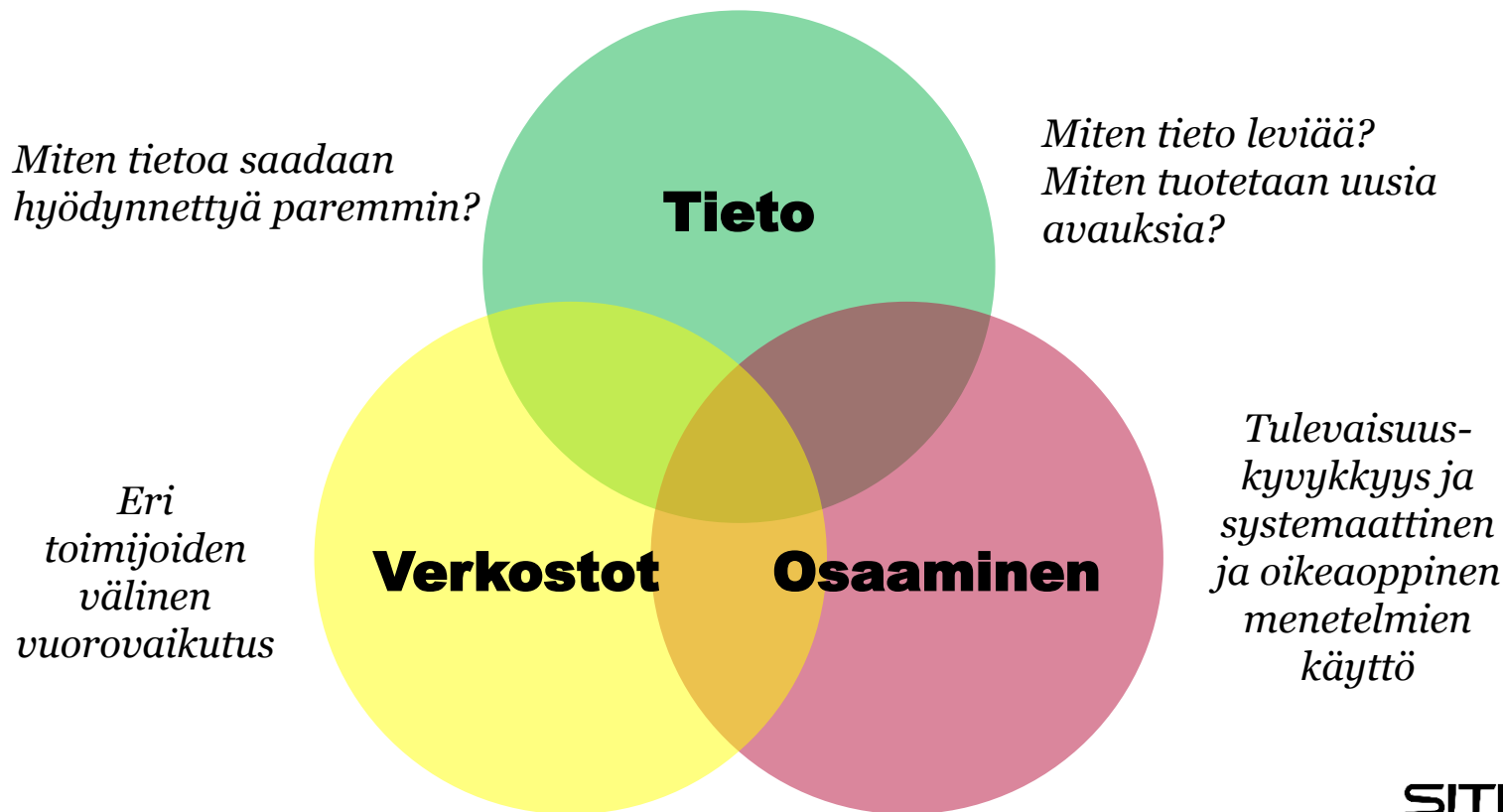
Ennakointi muokkaa
tulevaisuuskäsitysten verkostoa,
joka vaikuttaa esim.
päättöksentekoon

Tulkinta, näkökulmat, toivottavuus

Tulevaisuustieto eri vaiheissa päätöksentekoa

Tiedon, osaamisen ja verkostojen yhteispeli

Millaisena ennakointi nähdään?

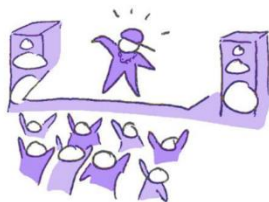
Oletus toimijoiden välisestä suhteesta

Sopuisa

Moniääninen

Alistava

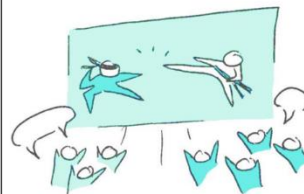
Hierarkkinen

Oraakkeli

Puutarha

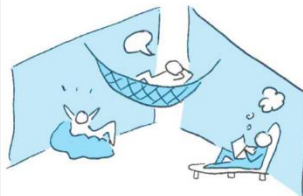
Valtataistelu

**Oletus
rakenteesta**

Emergentti

Kone

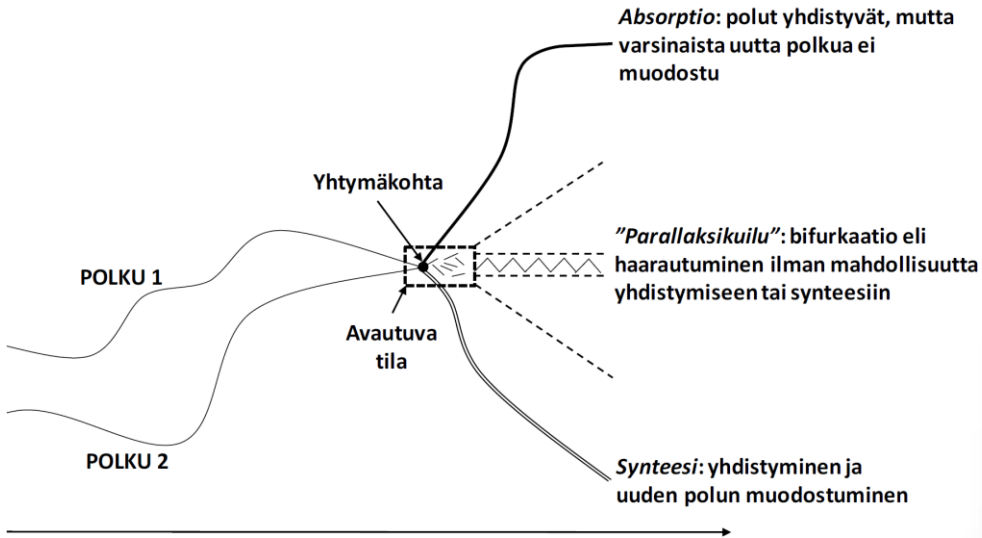

Avoin tila

Sokkelo

Dialektinen tulevaisuudentutkimus

Ahlqvist 2018

SITRA

Kolme tulokulmaa tulevaisuuksiin

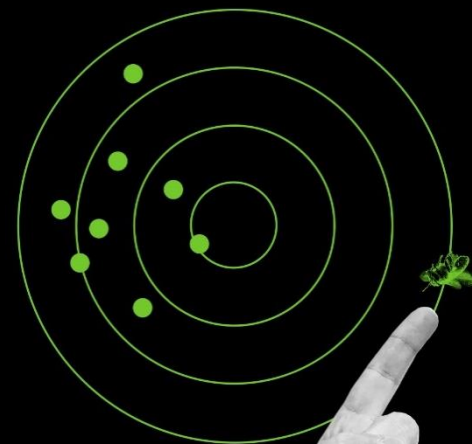
Trendit

Visiot

Heikot
signaalit

Mikäs toi on?

GLOBAALIT MEGATRENDIT

1. Kestävyysskriisi
NYT!
2. Globaali
keskinäis-
riippuvuus ja
kasvavat
jännitteet
3. Teknologia
muuttaa
kaiken

POHJOISMAISSA KYTEVIÄ HAASTEITA

4. Työn ja
toimeentulon
arvoitus
5. Edustuksellisen
demokratian
puhti
hukassa
6. Talous
tienhaarassa

Postnormaali maailma

“We are entering an era where complexity, chaos and contradictions will become the dominant themes; and uncertainty and ignorance will increase drastically”

Sardar, Z., 2015. Postnormal times revisited. *Futures*, 67, 26–39.

Sardar, Z., 2010. Welcome to postnormal times. *Futures*, 42(5), 435–444.

Mitä jää tai jätetään helposti huomiotta?

Yllätykset

Joutsenet:
epätodennäköiset merkittävät
tapahtumat

Hankalat asiat

Elefantit:
todennäköiset merkittävät,
mutta huomiotta jäävät asiat

**Systeemiset
muutokset**

Meduusat:
pienet asiat, jotka saattavat
kasvaa suuriksi

Intressit

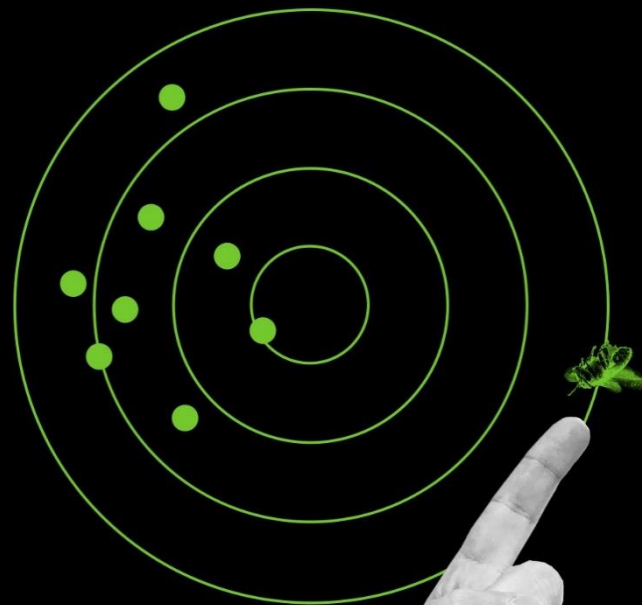
Krottikalat:
vaihtoehtoisten faktojen
aiheuttaman konfliktin taakse
piiloutuvat asiat

HEIKKO SIGNAALI

merkki mahdollisesti
nousevasta asiasta

tai

ensioire mahdollisesta
muutoksesta

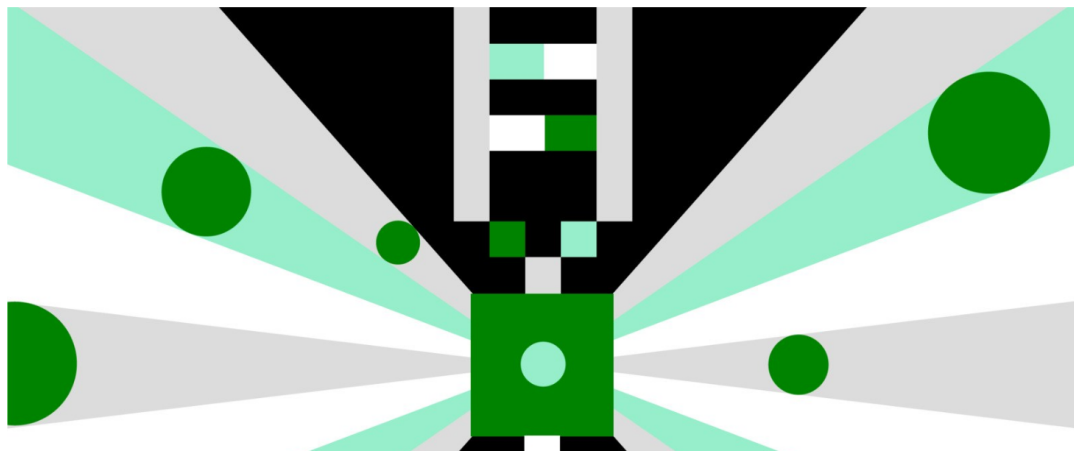

Mikäs toi on?

**Mikä tuntuu
yllättävältä,
naurettavalta,
pöyristyttävältä?**

ANDY GREENBERG SECURITY 08.10.17 12:00 AM

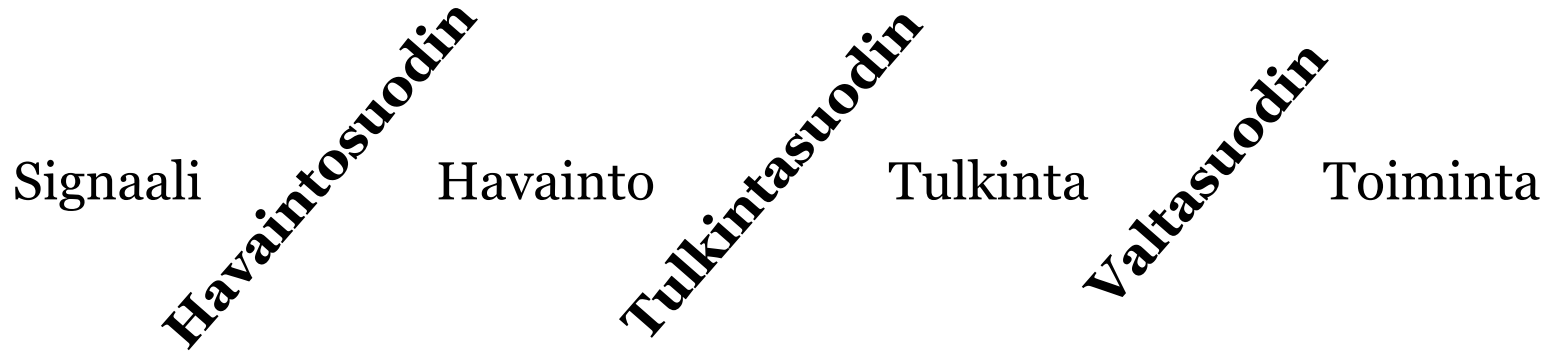
BIOHACKERS ENCODED MALWARE IN A STRAND OF DNA

<https://www.wired.com/story/malware-dna-hack/>

SITRA

Signaali ja sen tulkinta

Soveltaen: Ilmola 2014, Ansoff 1984

**Mikä on
ihminen?**

**Pitäisikö maailman
olla suunnittelu-
projekti?**

**Kuka päättää
tulevaisuudessa?**

**Miten teknologiaa
voi käyttää väärin?**

**Mitä tulevat sukupolvet
ajattelevat nykyajasta?**

**Miten teemme asioita
tulevaisuudessa?**

“Any useful idea about the futures should
appear to be *ridiculous*”

Jim Dator

MEGATRENDIT JA HEIKOT SIGNAALIT KERTOVAT MAAILMAN MUUTOKSESTA

ENTÄS SITTEEN?

Miten suhtautua tulevaisuuteen?

KESKILUOKKAISUUDEN LUPAUS

EPÄSELVÄ TULEVAISUUS

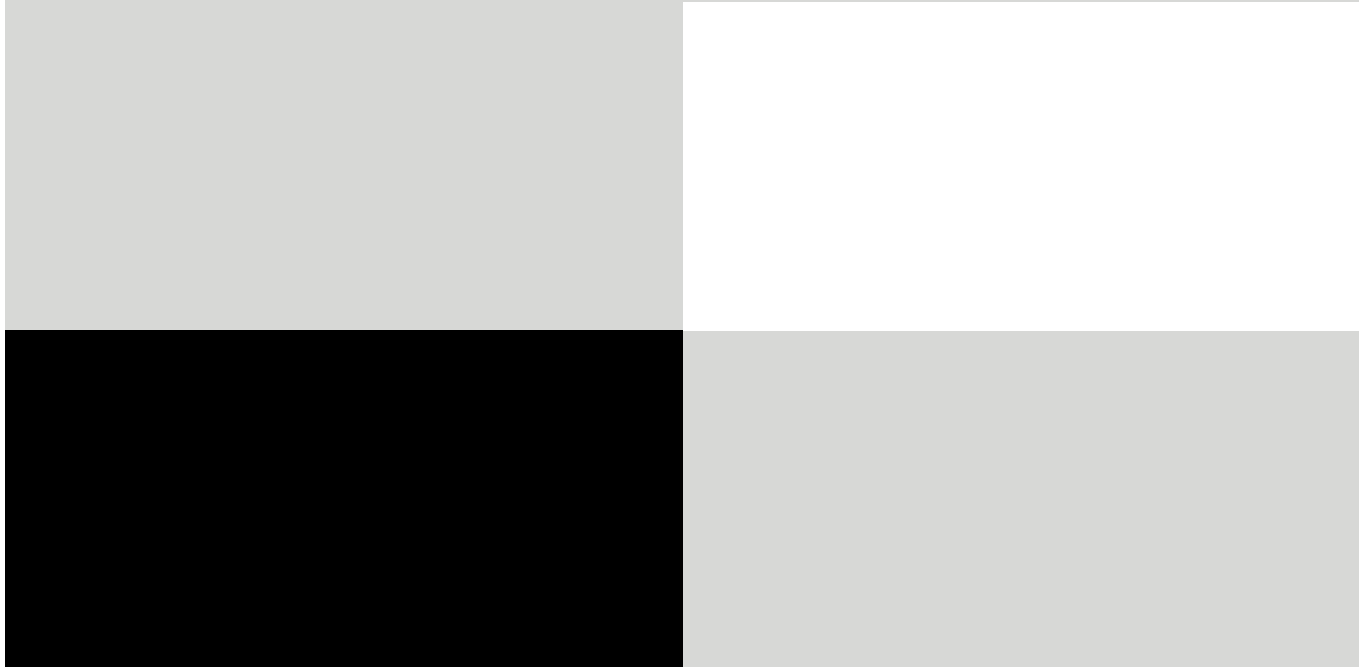
**KAIKKI, MIHIN
OLEMME
USKONEET, ON
MENNYTTÄ!**

**NO, ONHAN
NOITA. EI
KOSKE MEITÄ.**

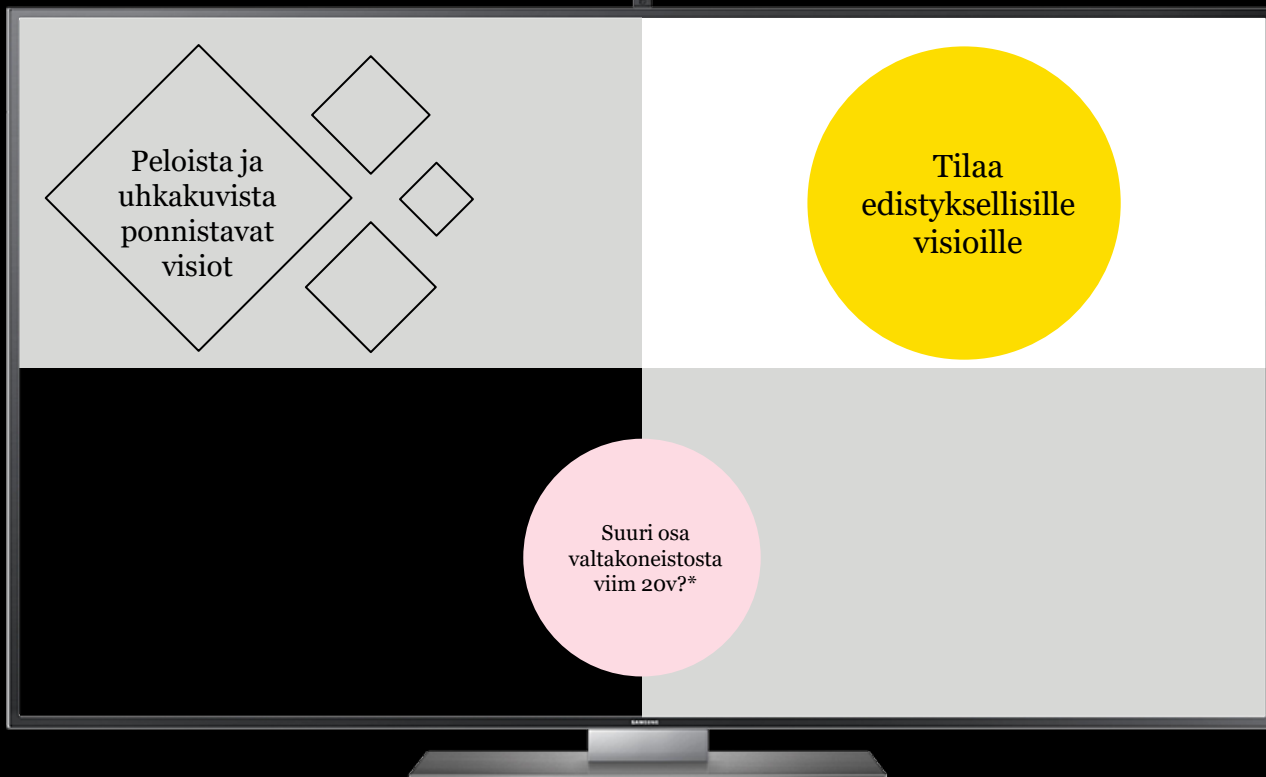

SUHTAUTUMINEN MEGATRENDEIHIN LUO PELIKENTÄN

VISIOT OVAT VALINTOJA KUINKA SUHTAUTUA MEGATRENDEIHIN

Megatrendeihin
vastaaminen
vaatii PALJON
MUUTOSTA

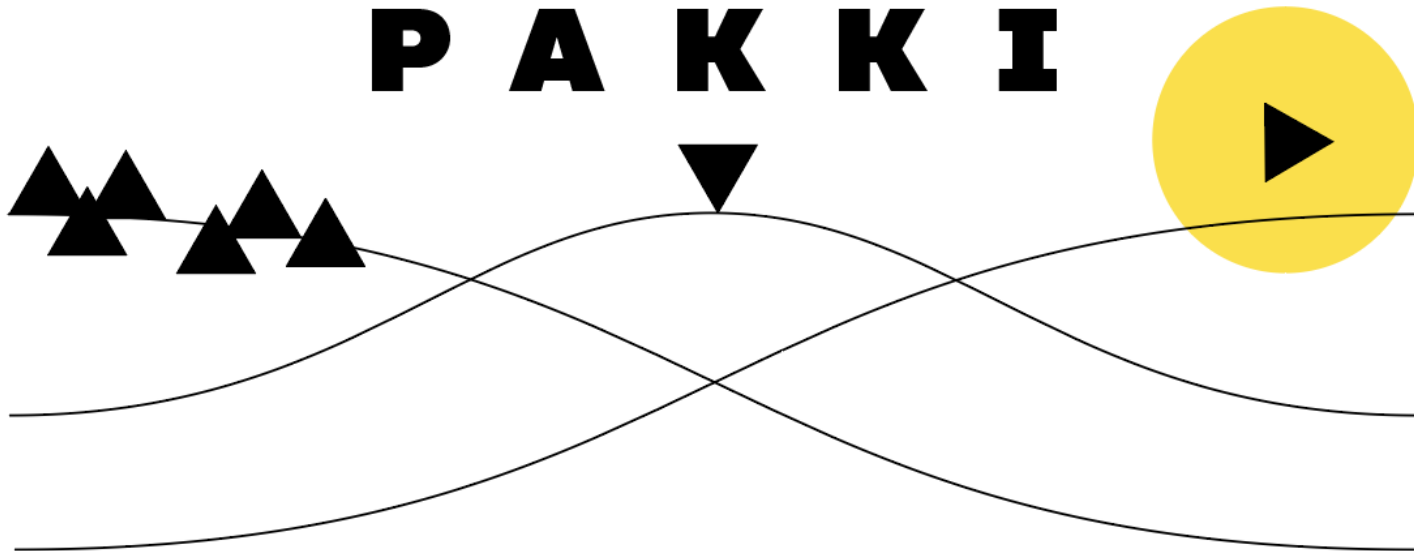
*...vain
VÄHÄN
MUUTOSTA*

Megatrendit ovat UHKA

...mahdollisuus

*) Esim "Kansanvallan peruskorjaus" –selvitys osoitti pitkän aikavälin näkemyksen ja visioiden puutetta

TULEVAISUUDEN- TEKIJÄN TYÖKALU- P A K K I

<https://www.sitra.fi/tulevaisuuspakki>

SITRA

tulevaisuuspäivä
1.3.2019
futuresday

tulevaisuuspäivä.fi

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

